

SUVESEIKLUS

27. - 30. juulil 2016 HARJU- ja RAPLAMAAL

I seikluspäeva legendid

Kuusalu ja Jõelähtme vald

Rajameister
soovitab!

Madalale
autole ohtlik

Jalgsimatk või jäta
auto parklasse!

Punkti saab läbida
näidatud kellaajal

AVATUD
10-18

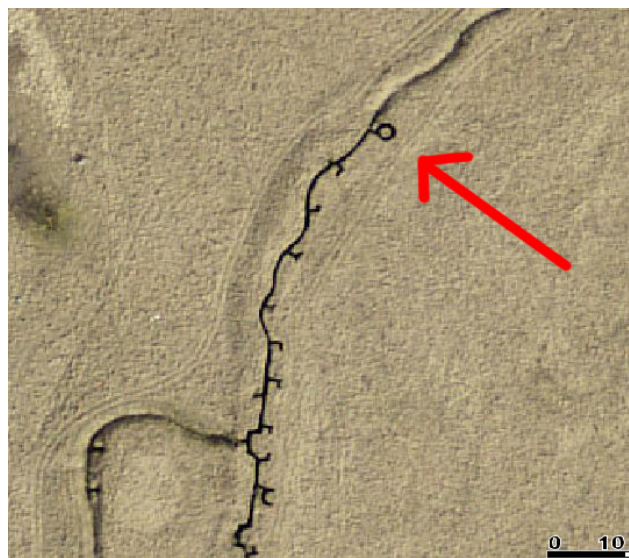
101 Seal, kus lõpeb maa...

Kaks aastat tagasi läksime nii palju läände, kui sai. Nüüd võtame ette reisi põhja poole ja läheme mööda mandrit nii palju põhja kui saab (las need saared elavad seekord oma elu).

102 Imperaatori turvalisuse hüvanguks 1

Siinsel põllulapil on hämmastavalt heas korras ca 100 aastat tagasi ehitatud kaevikud ja varjendid. Olles siin viimati kell 1 öösel põlvini lumes lillakas-roosat (või oli

see hoopis roosakaslilla?) elevanti otsinud, jäi paiga unikaalsus rajameistril tookord teadvustamata. Seetõttu soovitame külastada objekti päise päeva ajal! Siin saab näha mööda maastikku vonklevaid paekivist vooderdusega kaevikuid. Iga natukese aja tagant saab sisse põigata mõnda eenduvasse laskepesasse või hoopis varjendis palava päikese eest varju otsida. Meie otsime üles aga pildil osundatud ringi.

103 Pronksimees

Materjal:	100% kivi
Suurus:	maja-suurune
Asukoht:	poolsaare keskel keset metsa
Lähimad vaatamisväärsused:	matkarada, vaatetorn (kahjuks hetkel suletud)

104 Pallid, kepid, augud

See piirkond on täna rahvusvaheliselt tuntud tänu ühele Šotimaalt alguse saanud sportlikule mängule. Meie aga külastame enne mängima minekut kohalikku kirikut, mis on muuseas üks Harjumaa vanimaid.

105 Jumentake

Umbes 300 aastat oli aktiivselt kasutusel see maalilises paigas poolsaare tipu lähistel asuv külakalmistu. Siia maeti kaheksa küla surnuid ning kuni 1867 asus siin ka kabel.

106 Kuldne Värav

See on kindlasti Eesti üks suurimatest omalaadsete ehitiste seas. Lisaks tunnistati juba valmimise hetkel objekti ilu – ja anti talle auhind. Rajameistrile meenub iga kord siia sattudes millegipärast San Fransisco visiitkaardiks olev Golden Gate...

107 Kuus jalga niisket maad

Sarnaseid kohti külastame iga suveseikluse raames mitmeid ning ka see aasta pole erand. Kuid antud konkreetne koht on natuke erilisem: näiteks perekonnanimede kasutamine on pigem erand kui reegel.

108 Latipac

Kaks tarkusetera keskajast:

1. Kui su mõisa peahoone on puidust tehtud ning talurahvas sind vihkab, siis on kasulik endale peahoone lähedusse mõni kivist kindlustus ehitada. See ei pea olema suur. Piisab, kui sinu pere ja ihukaitseüksus ära mahuvad. Nii see mõisnik tegigi – tulemuseks väike (Baltimaade väikseim) kuid tõhus ehitis.

2. Kivist ehitised kipuvad olemas olema ka 500 aasta pärast. Ilmselt on põhjuseks fakt, et kivi ei põle (ja lõhkuda on teda ka väga raske ja tüütu).

Päevasel ajal on võimalus pisku eest piletit lunastades ka torni sisse vaatama minna, aga küsimuse vastamiseks piisab tähelepanelikult ümber torni jalutamisest.

109 Imperaatori turvalisuse hüvanguks 2

Selle tee ehitamisel on kasutatud natuke ootamatut lahendust – püstiselt laotud paekivitükke. Aga ta püsib juba pea 100 aastat! Nii et kohalikel teemeistritel oleks tsaariaegsetelt ametivendadelt ilmselt ühte koma teist õppida. Ühtlasi on see kõige otsem tee Neemelt Kaberneemele. Küsimus avaneb õhitud punkri juures.

110 Drochaid-Crochaidh

Kui siinse küla mehed tahaksid golfi mängida, jääb lähim väljak 13 km autosõidu kaugusele. Õnneks saab jala OLULISELT kiiremini :)

111 P2-O5

Selle ressursi hankimist on seostatud eelkõige röövvalutajate sooviga Eestimaa arvelt oma majandust turgutada. Tegelikult alustasid hankimisega ikka meie vanaisad ise. Ning selleks otstarbeks ehitati isegi sadam. Sadamasse viivat raudteed enam pole, selle asemel on tavaline korralik autotee. Seikleja jalutab mööda mereäärset promenaadi ning ootab küsimuse avanemist.

8-20

112 Fideikomiss

Meie tänase seiklusala uhkeim mõis püsis üle 300 aasta ühe perekonna valduses (lepime kokku, et 50-aastast nõukogude okupatsiooni me lihtsalt ei võta hetkel arvesse). Hooned on täna suhteliselt halvas seisus – katus on küll peal, ent vahepeal on niiskus omajagu kurja jõudnud teha. Peale rajameistri külaskäiku tabas mõisa pikne ning katus süttis põlema, õnneks väga palju kurja see juhtum ei teinud.

113 Kuidas valmistada pühameest?

Koostisosad:

tavaline usumees, soovitavalt Roomast saabunud (1tk)
üks keskmise suurusega kivi, selle puudumisel sobib ka röstimisrest ja käärid (1tk)

Valmistamine:

Lõika usumees tükkideks ja aseta kuumaks aetud kivile (või restile) praadima. Alles jäänud riided ja luud on soovitav mõne hoone (soovitavalt kiriku) vundamendi sisse müürida.

Serveerimiseks:

Vali talle oma päev (nt 10. august) ja atribuutika (nt praadimisrest) ning kaitsealused (nt pagarid, söepõletajad, klaasipuhujad).

114 68.5 +/- 1 meetrit

Sild sai mõisa poole liiklejatelt sooja vastuvõtu osaliseks – juba 25a peale valmimist ehitati esialgne sild veelgi kõrgemaks ja laiemaks. Rajameistri hinnangul mahuks siia küll vähemalt kolm hobuvankrit kõrvuti sõitma...

115 Mida pole, seda pole

Rajameister sattus esmalt külastama siinse linna punaste mälestusmärki, mis oli väga värskelt üles vuntsitud ning vaasides veel 9. maist jäänud nelgid (seisab ikka üks lill kaua värske!). Seejärel suundusime kiriku ja kalmistu juurde - vabadussõjas langenute mälestusmärki otsima. Mida aga pole, seda pole... Võta nüüd kinni, mis sellest arvama peaks. No mingi mälestuskivi seal kiriku juures siiski oli, aga vaadata seal eriti midagi polnud. Otsustasime siis lõpuks, et seiklejad vaatavad siin linnas seda aksamast, mida kohalikudki külastavad – punaarmee-lastele pühendatud.

116 Suur soomlane ja baltisakslasest pastor külaneidude lõõritamist kuulamas

Võimalik, et tegemist on end kõige vähem reklaamida oskava vallaga terves Eestis. Piirkond on niivõrd rikkaliku pärandiga juba muinasajast peale ning ka looduslikult väga kaunis ning oskust seda kõike oma külalistele presenteerida pole kohe üldse antud. Mingil hetkel on keegi aktivist vallakeskusesse teinud kultuuriloolise matkaraja – valinud välja ja märgistanud erinevaid huviväärsusi jne. Aga kaardi trükkimiseks enam raha polnud. Nii need tahvlid numbrita seal seisavad.

Meie läheme Suure Soomlase ööbimispaiga lähedal asuvasse kirikuaeda.

117 Vahemereline idüll

Rajameister leidis selles linnas lausa neli erinevat pühakoda, kus kohalikud saavad oma hinge eest hoolt kanda. Üks neist oli aga tõeline üllatus. Sinnapoole sõites olime juba peaaegu valmis käega lööma, et mis eriline kirik siin kahekordsete staliniaegsete majade rajoonis ikka olla saab. Kiitsukese tänava vahelt sisse keerates ootas meid suur üllatus. Oleksime justkui vahemere äärde sattunud - säravvalged seinad, punane katus, tagasihoidlikud tornikesed, esifasaadil kaarjates niššides kaks kirikukella. Ja miski ei anna märku, et see hoone on ehitatud hoopis ühiskondlikuks asutuseks ning hiljem kirikuks kohaldatud.

118 Eesti esimene

Ilmselt oleme suveseikluse käigus läbi käinud kõik allesolevad samalaadsed mälestised. Antud objekt on eriline kahel põhjusel - ta oli Eestis esimene ning üks vähestest, mis seisis vapralt omal kohal ka vene ajal.

119 Rändmonument

Kui tavaliselt käime vaatamas rändrahne, siis nüüd külastame ühte rändmonumenti. Tema esimene ilmumine oli Pärnus. Kuid juba peale üheksat päeva võeti ta maha ainult selleks, et 2 aastat hiljem 100km kaugusel uuesti välja ilmuda. Ka sealt võeti ta maha. Oma „päris kodu“ leidis ta lõpuks Harjumaal, kus ta senimaani pesitseb.

120 Hara Bounty

Linna oma rannalt leiad mälestuskivi laeva mässu tagajärjel hukatud madrustele.

121 Verised tülid

Tundub, et siinkandis on ikka õite palju veriselt tülitsetud. Ja leppimiseks leiutati päris kaval viis – saadeti tülitejad selle vana puu õõnsusesse leppima. Suveseiklejale pole loodetavasti leppimise jaoks sinna minna vaja, aga suure vihma korral saab tema tüve õõnsusesse päris mitu seiklejat korraga varju minna.

122 Töötav vesi

Kui maakonna piiril kulgeva jõe vesi on oma töö ära teinud, siis suundub ta tagasi esialgsesse jõesängi. Ühine miskoha eel on üks jalakäijate sild, mille peamine eesmärk on takistada kaladel vett töö ajal segama tulla.

123 Kaardid kuumaks

124 Muusa kapriis

Siinses rannakülas on 1942. aastal sündinud Eesti tippoliitik ja suurärimees, kes viimasel ajal on avalikust elust tagasi tõmbunud. Kuid tema praegune kodu on külalistele avatud. Ka avalikult on ära märkimist leidnud tema aktiivsus kohaliku elu edendamisel. Meie tema koduküla sedapuhku vaatama ei lähe, küll aga külastame tema küla serval asuvaid linnuvaatlustorne.

125 Kuhu küll need talud jäid?

Gert mainis rajameistrile, et juba aastaid piidleb ta Tallinna Prügilasse prügi viies ühte teeäärset parajalt suurt mälestuskivi. Õnneks on Suveseiklus seekord Harjumaal, nii et läheme vaatame koos selle kivi üle!

126 Ilus vaade

Rajameister oli teel ühe tänasesse alasse jääva poolsaare tippu, kui järsku nägi teepervel madalat postikest, millele lausa kolm puidust viidatahvlit kinnitatud. Kiire pidurdus, mõned meetrid tagurdamist ning saigi rajameister lausa kahes keeles teada, et 100m kaugusel on ilus vaade lahele. Imetleme seda vaadet!

127 Tiblatõrje

Siia maani ja mitte kaugemale.

128 Akvedukt

Selliseid mitmetasandilisi kanalisüsteeme Eestis rohkem pole. Vett kahjuks enam lasta ei saa ja kalakaitsjad ei taha ka remondiks luba anda, aga püsti ta veel seisab ja silmailu pakub. Objektile ronida siiski ei soovita!!!

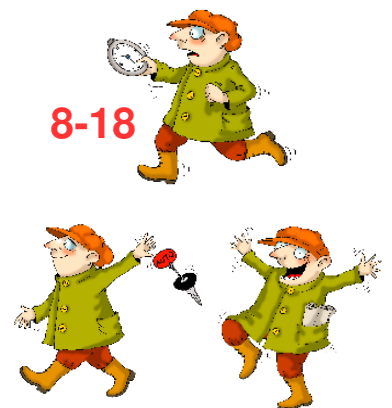
129 Akadeemiline disainiröögatus

Ühes täiesti tavalises metsatukas on täiesti ebatavaline puhkepaik. Õigemini iga-aastaselt kasvav ainulaadsete puhkepaikade kogum.

Kuna objekt asub eramaal, on külastamine lubatud AINULT toodud kellaegadel. Läheneda tuleks järgmiselt: jäta auto bussipeatuse juures olevasse eraldi taskusse. Mine veidi mööda teed mere poole ning kohe peale kahte esimest maja keera vasakule ning seal üle põllu nad ongi.

NB! Objektidele ronima minnes veendu enne, et need ikka tugevad on. Mõned on päris heas seisus, teised pigem ausõna peal...

8-18

130 Need silmad, need silmad, ei iial unune

Tegelikult lähme nüüd eelmise aasta seikluslasse kuna tollal polnud sünnis seal käia. Tänavu on kindlam!

Otsime ajaloolase, kirjaniku ja riigimehe kodutalu, kes on mänginud suurt rolli Eesti vabadusvõitluses.

131 Anti-miin

Protsess on lihtne – laev tõmmatakse läbi elektrilaengu all oleva rõnga, mis vähendab laeva raudkere jääkmagnetismi ning vähendab seeläbi võimalust, et magnetmiin laeva läheduses plahvataks. Aga ehitised selle protsessi läbiviimiseks on vaatamist väärt! Mine mööda kaid nii kaugele, kui kuiva jalaga saad.

132 Hiiekoha hea tava

Vanu ohvrikive ja hiiekohti on Eestimaal palju, aga korastatud ja aktiivses kasutuses on neist vaid vähesed. Kahjuks on hiies käimine paljudele juba võõras. Seetõttu tuletame seiklejatele meelde mõned olulisemad reeglid:

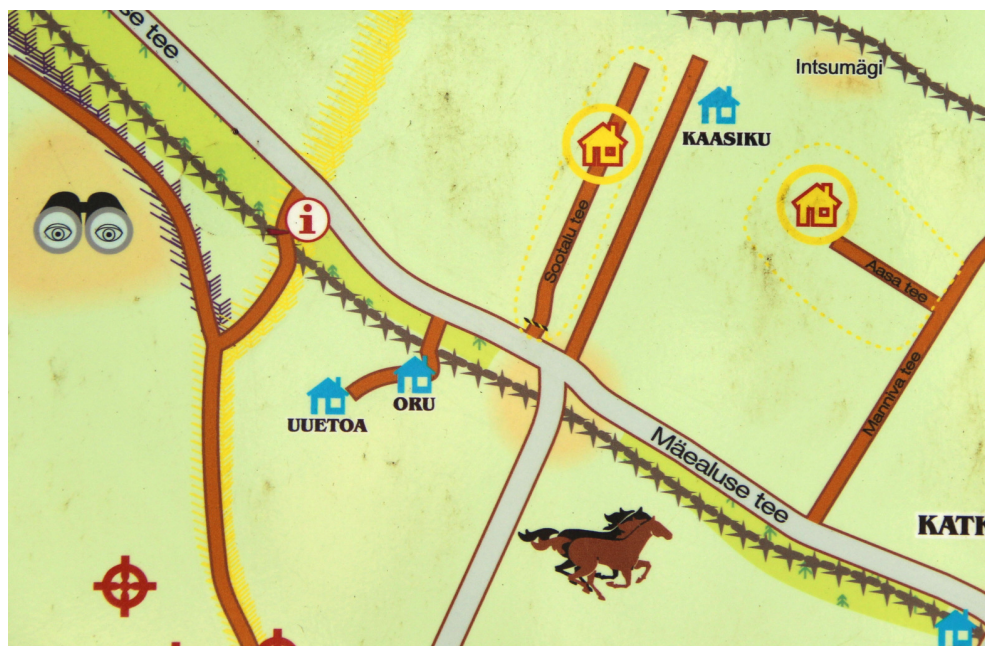

- Hiide tule kaine peaga ja puhaste mõtetega.
- Hiide ei võeta kaasa loomi – jätame meiegi lemmikud autosse!
- Hiide sisenedes ja hiiest väljudes löö vastu lokulauda ning tervita/jäta hüvasti.
- Hiiest ei võeta midagi kaasa peale oma prügi, st ei korjata marju, seeni jne.
- Hiies ei kakelda ega mõelda vägivaldseid mõtteid.
- Tuleb hoida puhtust – ka loomulikke vajadusi seal ei rahuldata.
- Püha kivi või puu otsa ei tohi ronida.
- Kui viid hiide oma riidepaela, et soovile jõudu anda, siis see peab olema naturaalsest kiust.

133 Venda tunned hädas

Selles kohas on huvitav kolmeosaline mälestusmärk, mida võib liialdamata nimetada austusavalduseks vendlusele. Kaks osa on pühendatud meid hädas abistanud vennasrahva parematele poegadele ning üks osa eestlastele, kes vennasrahvale hädas appi tõttasid. Aga muidu on tegu ilusa merevaatega kõrgendikuga.

134 Ilus vaade 2

135 Aasta peller

Just tihti ei juhtu, et üks kuivkäimla populaarses meediaväljaandes positiivset ära märkimist leiab. Aga just nii juhtus selle ehitisega - Delfi Maakodu läks lähedalasuvast ööbimiskohast reklaamlugu kirjutama, aga lugu tuli hoopis pellerist. Reklaamlugu ise ilmus kuu aega hiljem...

136 Ööd on siin valged 1

*Ei tahtnud ma koju ja öö kestis kaua
Lõi tähtedest sirama laotusekaar*

Kui enamasti manitseb rajameister seiklejaid ühte või teist punkti külastama päevavalges, et oleks vastus lihtsamini leitav, seiklejatele ohutum, parem vaade vms, siis sedapuhku on kõik täpselt ristivastupidi! Soovitame TUNGIVALT „ööd on siin valged“-nimelisi küsimusi läbida peale päikeseloojangut. See on lihtsalt nii palju ägedam! Juba linna sisenedes tervitas meid kolmes keeles kärts-siniselt helendav tervitus. Edasi läks järjest ägedamaks. Paremalt toretses pompoosne rõngas. Ja veel veidi edasi sõites vajus rajameistril suu suisa lahti nagu koolipoistel armastatud Kevade filmis, kui Joosep Toots maakeraga tuppastus – eemal siras pirakas sini-roheline maaker! Loomulikult tuli lähemale minna ja vaadata. Need valged helendavad tähed maakeral on muideks sõpruslinnad. Reisihimuline linnavalitsus?

137 Ööd on siin valged 2

Kruiisime tagasi peateele ja valmistusime sõitu jätkama, kui äkitselt kaardilugeja röökima pistis – keera tagasi, keera tagasi. Ja tõesti, neonvalguses kümblevast ning puuskulptuuridest ümbritsetud purskkaevust oleks olnud kahju mööda sõita.

138 Ööd on siin valged 3

Kas saab veel paremaks minna? Tuleb välja, et saab. Mööda peateed edasi kulgedes jõudsimme järgmise purskkaevuni, mis võib vabalt olla Eesti ilusaim. Suunatuli, pidurdus ja järele vaatama!

139 Ööd on siin valged 4

Kas on võimalik, et seegi pole veel kõik? Jah, on küll! Tundub, et selles linnas pole haljastuse ja purskkaevude pealt sentigi kokku hoitud. Kuigi see viimane oli natuke- ne peidus – mäe taga. Aga selle eest oli ta seninähtutest kõige kõrgem. Ja nagu selles linnas vist kombeks – keset tiiki, korralikult valgustatud ja ümbritsetud (valgus)skulptuuridest ja muust toredusest.

140 Teie jaoks, ameeriklased, on ta Eesti Hiiglane

Ta pole võib-olla nii tuntud kui tema õpetaja, kuid mõnes mõttes oli ta tulemustelt õpetajast eespoolgi – võisteldes maailma tippudega sai ta kogu karjääri jooksul ainult ühe kaotuse, seegi „raha surve“ (oh neid Ameerika kombeid!). Eesti patrioodina kandis ta võistlustel alati sini-must-valget linti ja nimetas oma päritoluriigiks Ees- tit, kuigi Eesti tol hetkel iseseisev riik ei olnudki. Koos oma õpetajaga nad rändasid ja võistlesid. Ning oma õpetajaga kõrval kodust kaugel ta ka oma viimast und magab. Meie läheme selle kuulsa mehe sünnipaika, kus sealse mõisa värava lähedal on talle korralik mälestus- märk püstitatud.

141 Oled sa kindlus või kirik?

20. sajandi alguses oli hoone täiesti varemetes – torn oli hävinud, katust polnud peal jne. Vaadates tollaegseid arhiivifotosid on need tõesti väga sarnased Pirita kloostri varemetele. Isegi hoonete ehitus langeb jutu järgi samasse aega. Ka Pirita kloostri oli kunagi olnud torn, sarnane kõrge viilkatus, isegi aknad ja tugipiilarid olid samasugused. Õnneks meie külastatav objekt renoveeriti sügaval veneajal ning täna saame imetleda nii kõrget viilkatust, kui tornikest, mille pisikesed aknad väga laskeavasid meenutavad.

142 Ajamasin

Sõites mööda kõige tavalisemate viiekordsete paneelmajade kobarast, jõuad kõige tavalisema tasulise parklani. Oluliselt ei erine see tööstuslinna piirkond näiteks Lasnamäel nähtavast, aga kui seikleja auto kohe peale parkla aeda paremale keerab ja veidi kaldast alla veereb, satub ta justkui ajamasinasse. Puude vahelt algab vana külatänav imearmsate kiviaedadega. Iga talu juures on aia sisse müüritud mõni suurem kivi, kuhu peale on raiutud talu nimi ja rajamise aasta. Aeg oleks justkui seisma jäänud... Kel kiiret pole, siis asub ühes talus ka väike muuseum.

143 Sadam rannakioskiga

See küla on eestlasele tuntud eelkõige kunagise kuulsa militaarürituse poolest (kui olete tähele pannud, siis juba mitu aastat teda enam ei toimu). Aga meie läheme hoopis sadamasse ja ronime suurepärasel seisukorras oleva torni otsa merd kaema!

144 Tuhast tõusnud

Õnneks on see pilt tehtud 10a tagasi. Tänapäevaks on kaunitar tuhast tõusnud ning iluleb künka otsas, kus teda igast suunast heasti vaadelda saab. Googeldada pole siinkohal vajagi - on väga suur tõenäosus, et sõidate temast mööda ning kui juba õigel maanteel sõidad, siis märkamata ta oma auväärse asukohal kindlasti ei jää!

145 Pappi ei saa

See punase torniga kirik sai 6 aastat tagasi kena tsinkkatuse. Paraku jäi ehitajale selle eest suur summa tasumata ja seda võiks nimetada tollaseks kirikuskandaaliks.

146 Matkalaul

147 A. H.

See Eesti metsateadlane on saanud endale mälestuskivi kangelasliku võitluse eest Sinimägedes.

155 Pildiküsimus 1

156 Pildiküsimus 2

157 Pildiküsimus 3

158 Pildiküsimus 4

159 Pildiküsimus 5

160 Pildiküsimus 6

161 Pildiküsimus 7

162 Pildiküsimus 8

Suveseiklust toetavad:

Rajaajaja

SUVESEIKLUST KORRALDAB
MTÜ RAJAAJAJA